

I odůvodněným rozchodem můžeme druhému pomoci. Vztahem nás může někdo vývojově zatěžovat, nebo my jeho. I takto dnes pracujeme na posmrtném životě svém i druhého.

Karel Funk

Proměny vztahového chybování

Napadá mne text písně podle Sušilovy sbírky, nazpívaný Jaroslavem Hutkou – „A když bylo před kostelem, hádala se duše s tělem: Tělo, tělo, co jsi chtělo, to jsi mělo, na spásu jsi nemyslelo...“. A tělo odpovídá, že duše při tom všem byla, že ona to připouštěla či chtěla. Vida, pravda, vystižená lidovou písní před čtvrt tisíciletím.

Dobral jsem se u sebe i u druhých k tomu, že když se s někým po poznání zbytečnosti či zátěže vztahu rozejdeme, když si bez emocí rozebereme své i jeho negace a zaujmeme k nim neosobní (=věcný, nezaujatý) postoj, a třeba si některé nedobroty i postupně dál zpětně uvědomujeme plněji, hlouběji, asi jako když si ujasňujeme cestu někam nebo matematický úkol nebo logiku karmických souvislostí, pak toto jasné rozpoznaní jednou ten člověk může od nás najít a pomůže mu to v orientaci. Může to být až po smrti. V životě to může nastat někdy taky, jako jemná inspirace, pokud se i sám snaží o pravdu a pokud k nám už nechová žádné osobní negace (výčitky, zhrzenost, závist, škodolibost apod.). Pak se vztahové chybování může jednou proměnit v další krok k poznávání pravdy u obou stran, resp. jedna strana k tomu může svou nezaujatou analýzou té druhé mentálně pomoci. Nemusí ani vědět, že to mentální světlo pro onu věc je posíleno od nás. V první řadě ale máme hledat podíl chybování u sebe. Výsledkem oprávněných rozchodů by měl být jen čistý pocit úlevy a osvobození, nikoli sebepovýšení, uraženost nebo výčitka. Toto platí samozřejmě nejen o vztazích, působících nepříjemné, ale – a snad ještě více – o vztazích založených na uspokojování nižších libostí, samolibosti, sdílení klamných zájmů a náhledů... Avšak i u těch, se kterými jsme nadále nějak spjati a nelze to zatím rozvázat, se naše nezaujaté a co nejhlubší rozebírání stává budoucím zdrojem

pravdy a svobody i pro ně. Dá se říci, že (i) tím pro ně pracujeme. Zde jsme u učení se rozpoznávání dobrého a zlého, zdržujícího (zotročujícího) a osvobozujícího, pro věčný život sloužícího nebo odporujícího, pravdivého a šalebného, opravdového a předstíraného, poctivě vznikajícího a konvenčního... Na obecné rovině je to naše malé přispívání k pravdě a svobodě světa, ke všeobecné hladině světového světla, a to má vždy svůj smysl, i kdyby neneslo viditelné ovoce.

A takto to platí i při uvažování o úrovni rodinné, společenské, veřejné, politické, národní, světové... Před ničím z toho nelze strkat hlavu do písku v domněnku, že pravdy duchovní lze nalézt bez rozeznávání pravdy okolo sebe. Jak poctivě je naše hledání pravdy ve svém blízkém i vzdáleném zemském okolí, od toho se teprve odvíjí schopnost rozpoznávat pravdy vyšší. Jinak dochází ke klamům a profanacím. Jde tu jak o touhu a úctu k pravdě, tak o zdrženlivost v úsudcích, i o denní výcvik logiky a duchovní inteligence. Rozpoznávání pravdy se musí dít bez emočního zaujetí, bez chtění jen si potvrdit svou pravdu, bez stranění někomu nebo něčemu podle osobních sympatií a antipatií, bez setrvačného lpění na svých starých názorech. Musí se tedy dít při schopnosti vše u sebe nezaujatě přezkoumávat, případně korigovat nebo opouštět (v oblasti myšlení, cítění, řeči), tedy na poli vztahovém, ve stanoviskách uměleckých, společenských, politických, filosofických... Pak a teprve pak lze v řadě situací říci jasné slovo - ať kladné nebo záporné. Mnohdy je pak jasné slovo, padni komu padni, i morální povinností (viz životy TGM, VH, disidentů i řady obyčejných lidí v obyčejných situacích). Jasné, poctivé a pravdivé myšlení v zemských věcech je teprve školou a výcvikem k chápání vyšších pravd.

Ohromí nás občas někdo jakýmsi odblokováním, nahlédnutím do minula...? A co s tím dál? Jednu krizi nám snad vyřešil (často jen zdánlivě), další už čeká za rohem, protože nás takový senzibil v té věci zbavil toho podstatného – našeho samostatného morálního růstu, samostatného sebepoznání a sílení onou zkouškou. On nám už přistrčil řešení až pod nos, ne cestu k němu, která měla být právě účelem oné zkoušky. Pletl se Prozřetelnosti do jejího vedení.

Dokud člověk doopravdy, byť v maličkostech, nehledí s určitým pochopením i na okolí (nemusí to být jen doma, ale i mezi cizími lidmi v konkrétních situacích i obecných postojích, v celkovém občanském zaměření atd.), dokud nevstřebá postoje širšího vnímání a pochopení pro druhé, tak mu toho moc nepomůže. Různá tzv. odblokování apod.

jsou nakonec jen záplatování děr a vznikají jiné. Vytlouká se klín klínem. Mám starší zkušenosti, že jsem někomu, kdo se doopravdy nesnažil vyjít ze svého egoismu resp. egocentrismu, pořád něco vysvětloval, pořád se cosi u něho s mou asistencí či iniciativou "řešilo", jemu dělalo dobře, že se mu někdo věnuje, ale skutečná změna žádná. Pořád se mlelo totéž, ten člověk vypadal nadšeně a vděčně, jako že už už chytá do pravé, ale byl to jen vnější rozum a trocha momentálního polichocení, že se bavíme "do hloubky", že jen "řešen", ale dál nic. A jiným – těm s opravdovou snahou – stačí někdy přisednutí k duši, ztišení nebo pár vět, umějí si vybrat, a pak jsem jen „narařičený“ prostředník k tomu, aby si na to přišli sami.

Více o tom říká Rudolf Steiner v knize Tajemství Prahu: „Především se musí stát silnými a pevnými ty zážitky duše, které by se mohly označit jako vyšší morální zážitky, tj. zážitky, které se zračí v duševním ladění pevného charakteru, vnitřní jistoty a klidu. V duši se musí vypěstovat především vnitřní statečnost a pevnost charakteru, neboť slabostí charakteru se oslabuje celý duševní život, a člověk pak do duchovního světa přichází se slabým duševním životem. To ovšem nesmí učinit, chce-li v duchovním světě prožívat správně a pravdivě. Proto nikdo, kdo prožívání ve vyšších světech bere opravdu vážně, nikdy neochabne v přesvědčení, že k těm silám, které musí posilovat duševní život, aby správně vstoupil do vyšších světů, náleží zesilování duševních morálních sil!

A patří k nejsmutnějším zblouděním, která se lidstvu namlouvají, začne-li se říkat, že jasnozření se má osvojovat přezíráním zesilovaného morálního života. Právě u toho, co jsem charakterizoval ve spise *Jak dosáhneme poznání vyšších světů* jako vypěstování lotosových květů, které u vyvíjejícího se jasnovidce takřka krystalizují v duchovním těle člověka, se musí zdůraznit, že vypěstování těchto lotosových květů může také nastat - ale právě nastat nemá - s přezíráním posilujících morálních prostředků.

Je naprosto oprávněné líčení stavu duše vůči pravdivým dojmům duchovního světa, když se říká:

o nic neusilovat, jen v mírnosti být klidný,

vnitřní bytost duše je naplněna očekáváním.“

Pokud se někdo, dejme tomu, domnívá, že navracením klientů do minula cosi odblokovává k jejich prospěchu a neujasní si devastující karmické účinky pro budoucnost, může se až do smrti mylně považovat za ušlechtilého pomocníka lidstva. Pokud někdo cosi z duchovna "slyší" či "vidí" či má "vnuknutí", ale není plně, bděle a jasně spojen s úrovní a bytostí, od které toto pochází, nestojí-li jeho myšlení i v těchto chvílích plně na stráži, ocitá se v klamu. Znamená to, že se pokusil pronikat někam bez dostatečného základu pravdivého myšlení vypěstovaného na běžné úrovni. Teprve když nabyl úcty i k zemské pravdě, když se pokorně a jasně orientuje ve svém i veřejném životě, v úrovni literatury, i té duchovní, je mu pomáháno ve správném chápání pravd vyšších. Pak proniká do duchovních úrovní a pravd bdělým spiritualizovaným myšlením. Ač se k němu dospívá dlouhým a poctivým vývojem, je dnes jedinou zárukou proti klamům a omylům a zároveň jediným bezpečným způsobem pronikání do duchovna. Láska k pravdě pak otevírá duchovní zrak. Láska k pravdě zahrnuje i moralitu, tedy rozeznávání jak dopadů našeho i cizího jednání na okolí, tak rozeznávání mravní kvality našeho denního prožívání, nálad, zvyků, zálib, postojů, náhledů... - A toto vše pěstovat ne pro osobní růst, ale z lásky k pravdě jako takové, tedy z touhy ji poznávat pro dobro světa. Pán už sám zařídí, kdy a jak můžeme být nástroji pravdy v konkrétních situacích. Ani toto nelze uspěchat přehnanou horlivostí. Někdo předává maličkosti, jiný mlčí o mohutnu a opět jiný k těm maličkostem i velkým činům potichu trpělivě a s nadějí zraje, aniž se stará o čas a o výsledky.